

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 5

Lýsingarprísir fyri min: 20 oyru á
1. síðu, 15 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 30. januar 1954.

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárið

27. árg

Latum okkum sleppa frá verkfalli í 1954

»Dagblaðið« hevur grein við yvirskriftini: »Hvussu nógvir arbeiðsdagar fara fyri skeyti av verkföllum?»

I hesi grein verður víst á, hvussu drepanið tað er fyri eitt samfelag, tá ið óvngvar streikur eru.

»Hetta við verkföllum er kortini ikki nakað seregið í Føroyum. Í flestu londum eru tey kend, men samstundis ásanna menn meir og meir, at heildarúrslitið aftaná verkfall og arbeiðssteðg í veruleikanum inniber tap fyrst og fremst fyri arbeiðsgevna og arbeiðara og síðan fyri landið sjálvt»

Hesi orð »Dagblaðsins« kann ein væl samtykkja og eisini tey, har blaðið mælir til at rætta feilir, sum kanska eru í sáttmálanum og at rætta teir í góðari semju, so vit sleppa frá einum samfelagsoyðandi verkfalli. Orðini ljóða væl. Tey eru hesi: »Eru misstök gjörd, mega tey rættast, og tað má verða kravt av teim avvarandi ábyrgdarmonnum, at teir eru somikið vaksnir, at teir við samráðingarbörðid koma til úrslit, ið allir partar kunnu verða nøgdir við».

Eg eri ikki greiður yvir, um »Dagblaðið« her hugsar um ta nevndina, sum varð niðursett um summarið í 1953, men aðrar tingingar eru ongar. Reiðararnir fasthalda, at sáttmálarnir galda eisini fyri 1954, og tí vilja teir ikki tingham um nýggjar sáttmálar heldur fundir av og á. Har er neyvan nakað úrslit at hóma enn. Men latum okkum vóna, at teir, ið tingham í nevndini, koma til eitt úrslit, sum allir partar verða nøgdir við og semjast um. Skal úrslitið gera nakað gagn í 1954, so hastar tað nú.

At streika er samfelagsoyðandi vita øll, men kor fiskimannsins er óuthaldilig, og tí megu allar góðar kreftir semjast um at bóta um kor teirra. Men hvør vil verða við til tess? — Reiðarar siga kortanei, og teir, sum land-

inum stýra, lata bara alt ganga sína skeivu gongd. Vit, sum umboða fiskimennin, eru fúsir at tingham um ymsar broytingar í sáttmálanum, men svarið vit fáa, er kortanei. Vit bóðu um at fáa ein mann settan í Føroya Fiskasölu fyri at umboða fiskimennin, men svarið var kortanei.

Tá ið fiskimenn áttu skip og bóðu um peningahjál, so teir kundu umvøla skipini og sanera fyrirkøna. Tá var svarið kortanei. Lögmaðurin segði: »Tað sum ikki kann standa, má falla». Men nú ljóðar aðraleiðis. Nú eru Marshallmiljónir til umvølan av gomlum skipum og til sanering til fyrirkøur, sum stórmenn eiga. Teir stýrja yvirklassin soleiðis, at hann betri orkar at trampa omaná teirri kúgaðu fjöldini. Jarnhælin á nakkan og samstundis biðja fiskimenn vera so blíðar og hampuligar og lata vera við at streika. Latið endiliga yvirklassin fáa matnáðir, sum rikmaðurin tekur til: »De fattige er de riges græsgange».

J. H. Danbjørg

71.200 kr.

Fiskivinnuflotin pínist sáran undir peningatroti. Eitt far fyri og annað eftir verður tvangsett. Menn venda sær til landstýrið og lögtingið, men hvørja ferð er svarið hitt sama: eingir pengar. Teir fara tómhentir av stað aftur, og mangur maður hevur mist hvørt einasta oyra — fleiri ársvinnur — hús, jörð o. a. — alt er farið.

Tað tykist tí lögið, at landstýrið, 8 dagar áðrenn tingið kom saman, uttan seinna at leggja málið fyri tingið og samstundis sum fiskimenn missa síni skip, einsamalt játtar 20 % av 356.000 kr. ella 71.200 kr. til svimjingarhyl í Havn.

Sjálvandi eigur Havnin at fáa sín svimjingarhyl og allan tann almenna pening, ið tingið kann útvega, men tað at landstýrið einsamalt játtar slíkar peningahæddir, samstundis sum teir ongan stuðul hava at veita fiskivinnuna, ið vit øll skulu liva av og sum er grundarlagið undir allari tilveru her á landi, er burtur úr vón og viti — skilaloysi, ið hitt vinnandi fólk og hvør einstakur skattaborgari dyggiliga má átala komandi heyst, tá ið hin stóra uppgævin — og vónandi uppruddingin í Tinganesi verður.

Ludvig Holberg

Á 200-ára deyðadegi Ludvig Holbergs vóru stórir minningarfundir hildnir í Danmark og Noreg. Henda dag og dagarnir frammanundan eru nógvir av sjónleikum Holbergs framfördir.

Vegna dansku stjórnini sendi Hans Hedtoft, forseti, fagnaðar- og minniskvøðu til norsku stjórnina. Norska stjórnin svaraði í fjarriti, at stjórnin eins og alt hitt norska fólk ið við miklari virðing minnst henda merkis-mannin, ið haft hevur so nógv at týða fyri danska og norska fólk.

Produktivitetsnevndin

Vit umrøddu seinasta leygardag, at ein nevnd var sett her í Havn ið nevndist produktivitetsnevndin.

Mánaðagin hevði henda nevnd fund, har bodnir vóru við blaðmenn o. a.

Formaður nevndarinnar Jens Kr. ohannesen legði fyri. Hann víldi siga frá beinanvegin, at henda nevnd einki arbeiði ella virki skuldi seta á stovn, uppgáva teirra var, at fáa hendur á serkønar menn innan tey ymsu økini, soleiðis at virki á henda hátt kund verða hjálpt, so vit kunnu fáa meira arbeiði gjørt her á landi, og samstundis royna at fáa útflutningin øktan, og helst fáa okkurt afturat.

Sum dømi kann nevast grótidnaðurin her í Havn. Teir hava samráðst við nevndina fyri hesum virki, hava fingið Jóannes Rasmussen at kanna fyrirmunir og trupulleikar við tí nýggja brotinum, verkfrøðingur hjá Højgaard og Schultz kannar tólini og grannskoðari Kirkholm talsiðuna. Úrslitið av hesum kanningum væntast í næstum

Hvalaveiðuna eru teir eisini famir at arbeiða við, vilja fáa serkønan mann innan hetta øki at kanna møguleikar fyri framhald av hesum.

Weihe, verkfrøðingur og Karsten Hoydal arbeiða við einum projekti fyri útnyttan av taranum, ið verður nógv nýttur í tí kem. ídnaðinum víða hvar.

Tað verður í hesum føri ikki høvi til at skriva meira um hetta, skulu vit koma aftur til tað seinri.

Annars verður sagt øllum teimum frá ið áhuga hava fyri hesum máli, at tey altíð kunnu snúgvá sær til cand. polit. Leivur Gregersen ið er at hitta í Fiskasöluni, hevur hann eisini ljós-bílið ið ógvuliga væl greiða frá mongum.

Norska sildaveiðan

Hósdagin 14. jan. komu fyrstu boðini um, at sildin var komin á veiðu-økini. Beint aftaná segði veðurtíðindini frá stormi, men triðja dagin torgaði veiðuskipini út. Hóast tey vánaligu veðurlíkindi komu teir fyrstu 60 snurparnir innaftur leygarkvöld og sunnurmorgun, og hövdu frá 50 uppí 2000 hektol. Fyrsti sildardagurin gav 50.000 tn. ella í peningi 850.000 kr. Av hesum kom til Álesund 33.000 hektol.

Fyrsta vikan gav 1.6 milj. hektolitrar ella í peningi 30 milj. kr.

Eingin lækna-göla, men —

Eftirsum læknastríðið í Klakksvík verður kortini ikki greitt, kundi verið líkindi at tikið til umhugsan lækna- og heilsuótaspurningin í Føroyum sum hann er og sum hann kundi verið.

Hví ikki kvetta av við alt tað, sum er, og byrja heilt av nýggjum:

Læknarnir verða settir sum tenastumenn landsins fyri eina hampuliga lön soleiðis, at tey smáu læknadömini fáa líka góð líkindi til góðan lækna sum tey stórru.

Fyri hesa lön eiga teir at geva okkum góða heilsu ókeypis.

Somuleiðis eiga øll at fáa ókeypis heiluvág og annað, ið er fyri neyðini at tryggja heilsuna við.

Sjúkrakassar verða at taka av og lættir hetta nógv um útreiðslurnar, bæði so og so, ja ætlandi so munandi, at tað kann byggjast eitt heilt skip um árið fyri peningin.

Latum okkum samráðast um hetta og kanska leggja tað fram í felag.

Og helst nakað skjótt.

+

FYLKING

hevur aðalfund í felagshúsinum leygardagin 30. januar 1954 kl. 7 á kvöldi.

Dagsskrá samb. gr. 20 í felagslógin.

Tvöryri, 8. januar 1954.

Skipafelagið Føroyar

Telefon 1225

Tórshavn

Grót og skervur.

Øll, ið vilja keypa skerv ella grót eiga at venda sær til kommunukantórið.

Grót og skervur megu verða goldin fyrst, áðrenn tey verða heimtað. Bilstjórar verða ámintir, at teir ikki kunnu heimta grót ella skerv uttan við einum limi av vegnevndini ella einum umboðsmann fyri kommununa.

Froðbiar sóknar kommuna

AT føroyskir og danskir skattaborgarar undir einum ella øðrum formi hava verið noyddir at latið einar 12 milj. kr. aftur fyri hitt Th. Petersenska ævintýrið í Sjóvinnubankanum.

AT Th. Petersen einaferð skrivaði í Dagblaðnum: »Okkara endamálið í føroyskum politikki er at reka sambandsmenn úr øllum álitisstórvum her á landi».

AT allir 8 tingmenn fólkaflokksins og meginparturin av sambandsmonnum hava valt sambandsmannin Kristia Djurhuus til lögmanns — fremsta sessin í landinum.

AT teir vildu havt nýtt 4 milj. kr. av Marshallhjálpin til Sjóvinnubankan, um P. M. Dam undir samráðingunum við danir sagt so dyggiliga kortanei.